

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohányüzsdékben.

A Kossuth-párt kátyuja.

Nem kell hozzá próféta ihlettség, könnyű megjósolni, hogy a hajdani dicsőségben, a nagy elődök árnyékában sütkérező Kossuth-pártban a végbomlás már nincs messze. A párt életét fentartó, dirigáló idegszerv hiánya nem mai keletű s a régi nimbuson kívül, a mi még megvolt, azt is tönkretette a párt vagy tudatlanságával vagy végzetes természetű következetlenségével egy kardinális pont körül, a melyről csak beszélni tudtak, érdekében azonban tenni semmit sem.

Öt esztendő óta a függetlenségi párt egetverő szónoklataiban pártprogramjának alapkövévé az önálló vámtérület tette. Ezzel vélte elérni azt az ideális célt, melynek konkluziója az osztrákokkal való parlamentáris megegyezés lehetetlenítése s ezzel egyidejűleg a personal unióban érdekközösségre lépett két állam teljes különválása lett volna. A pártprogramnak eme fundamentális köve volt az a hatalmas téglá, melylyel mindenkor büszkén verte mellét a mandátumra vágyó képviselőjelölt, az ideális célokat hirdető kortesvezér, ezt hangoztatták uton-utfélen a Ház minden ülésén a Kossuth-párt jól kioktatót szónokai, de csak hangoztatták anélkül, hogy ölberakott karjaikat csak látszólag is munkára emelték volna. Önálló vámtérületet nyaralással, külföldi utazással

megteremteni nem lehet. Apostoli munkávan szükség s nem nagyhangu szólalomokra.

Teljes szervezetlenségéről, gyenge tehetetlenségéről soha sem állított ki szomorúbb bizonyítványt, mint most a kiegyezési tárgyalások folyamán épen az önálló vámtérület kérdésében.

Ebben az ügyben elárult teljes bénasága mankót kért az Országos Ipargye-sülettől, mely pedig éppen az önálló vámtérület kérdésében nyílt ellenfele a Kossuth-pártnak, ha ugyan e párt hangzatos szólaiban ilyenek után feltételezhetjük a helyes tudáson alapuló meggyőződést is.

Gyors egymásutánban mutatja be a párt politikai rendszerének, vagyis inkább rendszertelenségének kidomborodó vonásait. — Csak nemrégiben erkölcsi bizonyítványt állított ki önmagáról, midőn üdvözlét küldte a vallásos nevelés üldözéséről híres Combes francia miniszterelnöknek, a mikor ez egyszerre 250 kongregációs iskolát csuklott be. Mint párt tehát elvekben ugyanazon miniszterelnök mezején kíván babérokat aratni, a ki szabados elveinek győzelmét biztosítandó jogtörpással iparkodik felülkerekedni a régi rendszeren s mert ez az eljárás egészséges erkölcsi felfogás mellett lázadást szülne az államot képező polgárok összességében, a legelementárisabb ponton kezdi a pusztítást, erkölcsi alapjától igyekszik megfosztani a népet. a

mi nélkül pedig lüktető erő nincs, nem lehet, mert minden államnak talpköve a tiszta erkölcs.

Igy dokumentálta a Kossuth-párt, hogy a magyar függetlenségi eszmék drága s előttünk mindig szent hagyományait a vallás-erkölcsi nevelés ellen intézett irtó háborúval összeforrasztani igyekszik. A magasabb küzdeleti erkölcsstan kultuszának hangoztatásakor nem volt tiltakozó szava, most pedig már nyílt sisakkal foglalt állást az erkölcsös neveléssel szemben.

Es alig történni meg ez a miniszter-táció, nyomon követi a másik, mely megtagadása az eddig hirdett alapelvnek. *A függetlenségi-párt ugyanis e hó 6-ikán tartott ülésén elhatározta, hogy az önálló vámtérület kérdésében az Országos Ipargye-sülethez csatlakozik, melynek pedig álláspontja a közös vámtérület fentartása.*

Ime a Kossuth-párt mankós szereplése! Míg egyrészt a vallás-erkölcsi nevelés kiirtását illetőleg elvi álláspontot foglal el, addig a párt-program kardinális pontja érdekében nemcsak hogy agitációra nem érez erőt, hanem azt megtagadja, sőt az ellenfélhez csatlakozik. Nem titokban, hanem nyíltan, leplezetlenül végzi ezt a munkát. Nem mai keletű ez már. A választási harc folyamán Kossuth Ferenc kisdéd seregével mindig a Széll Kálmán tábora felé kaecintott, sőt be is terelte oda ott, a hol befogadták. Ölelke-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Hervadás.

*Letört egy lilium. Fehér volt, mint a hó,
Tündérek játszottak aranyos kelyhében.
Rózsák, ibolyák közt ő volt a királyné
Jó édesanyámnak virágos kertjében.*

*Illatárban úszott körülötte minden,
Csak az a lilium sorvadott, haldoklott.
Olyan halovány pillé szegény beég virág,
Szíze fehér szirma egyre pergett, hullott...*

*S egyszer, napsugaras tavaszi hajnalon
Haldokló lilium lezuhant a porba.
Nefeletjs, viola, gyöngyike, tulipán,
Bólgató ákác elvirulja sorba.*

*Rózsalevelekből könnyű, puha fűszek,
Apró kis tündérek abba teszik szépen,
Cifraszárnyu pille elviszi a szárnyán,
Mégásvolt sír várja bársonyos gyöpszálon...*

*Virágos sír fölött lágyan szong a szellő,
Bokrok sűrűjében csalogány sirdogul,
Ákác árnyékában virágfakadásról
Álmodoz egy letört, hervadt liliumszál.*

Lehner István.

Egy konvertita naplójából.

A párisi hölgyek egyetlen ura.

Az a közmondás: „Páris a nők paradicsoma, a férfiak purgatóriuma és a lovak pokla“, csak a férfiakat és lovakat illetőleg válik be. Régi igazság, hogy azok a nők, kik kizárólag a maguk után járnak, boldogok soha sem lehetnek. A nő folyondár-bokor, azzal a kedves jelszóval: „Je meurs on je m'attache.“ (Meghalok, ha valakihez nem simulhatok) ... A nő boldogsága a szeretetből folyó önfeláldozás. Azt szokták mondani, hogy a nő a család orangeala — óh igen, csak hogy nem mind; az a már megemlített és fehérlovast fogatjal járó hölgy bizonyára nem az. A mondó vagyok, hogy asszony legyen, ki ma-nap angyal is a családban.

Mivel azonban az asszony teremtésekor a férfinak alárendeltetett és mivel még a legemancipáltabb párisi hölgyek se tudnak olyan ur nélkül megenni, kitől függnek, mindnyájan egyet választottak, kitől mindent elviselnek, ki kenye-keve szerint zsarnokoskodhatik fölöttük s kinek mindnyájan feltétlenül meghódolnak. Es ez az ur nem más, mint a világhírű női szabó, Worth, egy angol, de egyszersmind a maga nemében valóságos lángész. Ezer között is meg lehet ismerni a ruhát, mely az ő műhelyéből került ki s mivel e mellett mesésen drága is, a jó tonushoz tartozik, hogy nála dolgoztassanak. Déli tizenkét órától kezdve egymás után

érkeznek üzlete elé a fényesnél fényesebb fogatok s nem tart sokáig es feláthatlan hosszú sora húzódik végig az utcán. Nincs neki fogadóterme, szalonja, minden egyes hölgyet saját kocsijában szolgál ki, ott érkezik vele — még pedig az érkezés sorrendje szerint. Az az elve, hogy várjon mindegyik, míg rákerül a sor.

Az első kocsiban ül Matild, orosz főhercegnő, a másodikban Metternich hercegnő, a harmadikban az amerikai vasut-király, Vanderbillnek neje, azután jön a mi már ismeretes fehér lovas fogatunk a milliokkal és milliokkal rendelkező angol hölgyek pompás fogatai között. Végre hosszas várakozás után az első kocsiból kérdést intéztek a portásnál, hogy mikor fogad majd Worth ur. A felelet: „Worth ur most reggeliz.“ Várakoznak tehát tovább. Egy egész örökévalóság után ismét kérdést intéztek, hogy a fogadtatás még nem veszi-e kezdetét? A válasz az: „Worth ur éppen most dől le rövid kis emésztési álmora.“ Végre valahára, midőn a várakozó hölgyek egyenként és összesen már azon a ponton vannak, hogy dühökben és méltatlankodásukban kiugrálnak a bőrükből, jön a csillapító és fellvanyozó hatással egyaránt levő örömhír, hogy „Worth urnak immár méltóztatik fogadni!“ Tehát fogadjuk most a világ legmagasabb születési, cím és pénzarisztokráciáját hidegen, angol merevséggel, akárcsak egy született lord. A jó hölgyek pedig csak úgy versengenek kegye után. Mert Worth urnak kegyét elveszteni s fölé többé nem viselni öltönyt — inkább meghalni. Bizonyság hölgy Worth urnál báli öltönyt

zett a két párt számtalanszor. Kőbölkut, Ugód, Dorog, Nagy-Károly mindmegannyi fényes bizonyítéka a Széll-Kossuth barátságának. Csak a közelmúltban szolgálhatott intő példával a zirci választás, a hol a két párt egyesült erővel akarta elnyomni a már megnyilatkozott politikai meggyőződést közös céljuk lévén a néppárt megdöntése.

Gyakran rámutattunk erre a fegyverszövegségre s a tagadás elvével siettek port hinteni a világ szemébe. A költségvetési vita során a nagyhangú Kossuth-pártnak alig volt szava az államháztartás nagy kontója ellen, míg a néppárt lelkes s lelkesedésekben fáradhatlan szónokai napokig gondolkozóba ejtették a tülerővel rendelkező s szavazógép módjára működő kormánypartot. A Kossuth-párt következetesen hallgatagságával tündökölt s Széll Kálmán kommandózára s becses engedelméből néha-néha ódat zengtek a független magyar hazáról s a 48-as szent eszmékről.

De hisz tettek-e valamit eddig a kiegyezési tárgyalások folyamán? Semmit sem. Most mikor a gazdasági különválásra a legalkalmasabb idő kínálkozott, úgy tűnik fel a dolog, mintha Kossuth, a pártvezér határozottan Széll csatlósává szegődött volna az engedményezésben akkor, a mikor az osztrákok ellenzéki táborával valóssággal harcot vív az osztrákok részére biztosítandó előnyök érdekében. Nemcsak hogy feltűnően hallgat, hanem még szólás-jogáról is lemond, egy társadalmi egyesület védőszárnyai alá bujik, hogy zajtalanul tagadja meg azt az elvet, mely igért munkásságának vezéreszméje.

A Kossuth-párt eddig önálló vámtérletet követelt szóval, most az Országos Iparegyesület égise alatt a közös vámtérlet mellett foglal állást cselekvésével.

Vagy elvet tagadott vagy hatalmasan tévedett!

Ezért nem csodáljuk, hogy nagy a pánik

rendelt egy a Tuileriákban tartandó tündérsztélyre. Már éjjel 11 óra volt s ő még sem kapta meg öltönyét, pedig várták őt és a bál már régen megkezdődött. Azt remélte, hogy öltönyével teljes minden ott jelenlévő hölgyön. A kétségbeesés oda volt. Befogatott és elment Worth urhoz . . . üzlete még ki volt világosítva. A remény egy gyenge sugára járja át szívét. Benyitott. Worth, ki akkor már többszörös milliomos volt, éjjel tájban még ott állt a kandalló előtt, mellette pedig egy varrónő, ki a megrendelt ruha befejezésén dolgozott. A hölgy, az ismeretes francia szenvedélyességgel sietett feléje, mialatt a szemrehányások egész áradatát zuhogta fejére. Ekkor Worth ur személyesen felemelkedett s a világ legközömbösebb hangján, egész hidegen csak annyit mondott: „Madame, még csak egyetlen szót s szavamra mondom, hogy a tűzbe dobom ezt a ruhát. Talán azt hiszi, hogy gyönyörűségemre szolgál az ön ruhájáért itt tölteni éjszakámat?” A forrongó hölgy egy pillanat alatt le volt hűtve, szó nélkül, szeliden mint egy bárányka helyet foglalt Worth ur mellett s anyagi türellemmel várta a ruha befejezését. Mesztermű volt. Ujjongva vitte haza, elragadó tolettet csinált, elhajtattott a bálba, hol még az az elégtétele lett, hogy teljes órák keresztül őt bámulta mindenki. Oh, azok az asszonyok, azok az asszonyok!

Worth ur udvarképes is lett . . . hát ezt minek köszönhetné, fogják kérdezni?

Eugenia császárnő remek öltönyt kiszíttett nála azzal a kikötéssel, hogy próbára a mes-

a pártban és sokan gondolkoznak azon, vajjon nem válik-e kötelességgé a párt kebeléből mielőbb kilépni.

— s — g.

UJDONSÁGOK.

— **József főherceg utja.** József főherceg 18-án este 6 órakor Budapestről Székesfejérvárra jön és kocsin Szentivánra megy, hol Zichy Jenő gróf vendége lesz. Másnap — miként már jeleztük — szemlét tart a Sárkeresztúron és vidéken összpontosított honvédszár hadosztály fölött. 20-án megtekinti a honvédszáraknak a szentiváni határban rendezendő lövésznyét és másnap reggel visszatér Budapestre.

— **Gózy Gyula temetése.** Ma délelőtt temették el Zsámbékon Gózy Gyula apát-plebánost. A község, a környék, de főleg a papság nagy számban jelent meg a halottas háznál, majd a gyász-isteniszteleten, melyet, valamint a temetési szertartást is Király János c. püspök végezte.

A gyászoló rokonság a következő gyászjelentést adta ki:

Ráckevei Gózy János cs. és kir. ny. tábornok és Tengery Imréné szül. Gózy Amália mint az elhunyt testvérei; ráckevei Gózy Jánosné szül. Pencz Janka, Tengery Imre és özv. Gózy Istvánné szül. Paczóna Anna mint sógor- és sógora fájdalomtól megtört szívvel jelentik az összes rokonság nevében is, hogy forrón szeretett testvérük, sógoruk illetve rokonuk Gózy Gyula, a kánoi másként káyai apátság címzetes apátja, zsámbéki plebános, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, f. évi július 14-én este 11 órakor, hosszas szenvedés és a haldokló szentségeinek ajtatos felvétele után, életének 58-ik, áldozásának 36-ik évében az Urban jobblétre szenderült. A drága halott hült teteme folyó hó 17-én délelőtt 10 órakor tartandó gyászmisze után fog a róm. kath. egyház szertartása szerint be-szenteltetni és a zsámbéki sírkerében nyugalomra helyeztetni. Zsámbék, 1902. évi július hó 15-én. Az örök világosság fényeskedjék neki!

— **Az Osztrák-magyar Bank** székesfejérvári fiókintézte e hó 21-én kezd meg működését.

ter maga hozza el; a Turlekiákban rendezendő nagy ünnepélyre rendelte. A császárné a meghatározott napon már alig tudott hová lenni a kíváncsiságtól, hogyan sikerült a rendelt öltönyt. Túrelmetlenül várta Worth megjelenését. Végre az délután 4 órakor meg is jelent, azonban nem kis rémületére a császárnénak — üres kézzel. „Az Istenért, hát a ruha hol van?” kérdé izgatottan az egész testén reszkette a félség, mintha valami nagy szerencsétlenségtől tartana. „Tán csak nem . . .” tovább nem beszélhetett, mert Worth a nélkül, hogy csak egyetlen szót is felelt volna, a szoba közepére ment és annak padlóján megnyomott egy kis gombot . . . Oly meglepetés volt ez, mit ő titokban s a saját maga költségén készített. A padló legott megnyílt s megjelenl életnagyságban a császárnénak csaldóság hű szobra, rajta az elkészült és igazán unicum számba menő ruha, a gyönyörű nyak, melynek a felséges asszony szépsége hírét köszönheté pedig ékesítve a korona gyémántok történelmi nevezettségű hármas láncsorával, természetesen hű utánzatban. A császárné nem tudott hova lenni a bámulattól. Worth szépen elrendezte a hosszú uszályt, megnyomta kissé a szobor kis ujját: mire ez elkezdett méltóságteljesen föl és alá járni. A császárné pedig önmagát bámulhatta minden oldalról s fogaimat alkothatott magának arról, hogy hogyan fog majd este, az udvari ünnepélyen festeni. — Ez tette Worth urat udvarképes emberré.

Terézius.

— **Viszatérés.** Az „Alkotmány” írja a következőket: Vasárnap, július 13-án a reggeli 8 órai szentmise alatt Mészöly József dr. orvos a du-naadonyi templomban nagyszámu hívek jelenléte Csöngedy Gyula plebános előtt visszatért a katolikus egyház keblébe. Tanuk voltak: Apt Ödön szolgabíró és Szatory Gyula községi-jegyző. Mészöly József dr. református vallása, melyben nevelkedett, sohasem elégtette ki; sokat buvárkodott, sokat keresgél, míg végre Isten kegyelméből tiszta meggyőződését követve, a római katolikus anyaszentegyház kebelébe visszatérhetett. A lélekemelő ünnepélyt, mely a vallásos adonyiak emlékezetéből soha sem fog kiveszül, az is fokozta, hogy a szertartásnál Zichy Nándor gróf, Zichy Nándorné grófné, Zichy Livia grófnő és ifj. Zichy Nándor is jelen voltak.

— **A kapucinus rend** új provinciális. A kapucinus rend. f. é. július hó 13-én Bécsben tartotta meg nagykáptalanját, a melyen Wollian Alajos budapesti házfőnököt választották rendfőnöknek. Az újonnan megválasztott 1860-ban született Mosonyban, 1878-ban belépett a rendbe hot 1883-ban pappá szenteltetett.

— **Halálozás** Részzel vettük a következő gyászjelentést:

Alólirottak mely fájdalommal jelentik szeretett rokonuknak Pinczer Anna urnőnek július 17-én élejeének 83-ik évében hosszú szenvedés és a halotti szentségek ajtatos felvétele után agykorban történt elhunytát. A drága halottnak hült tetemeit július 18-án 5 órakor fogják a Távirdu-utca 19. számú házból a sz. Háromság temetőben nyugalomra helyezni; az engesztelő szent mise-áldozatot pedig július hó 19-dikén délelőtt 8 órakor fogják a Mindenhatónak bemutatni. — Székesfejérvár 1902. július 17-én. — Tóth Ferenc, Szikla Gábor, Varga Elemér, Tóth Géza Dr. Fanta Adolf és családjuk.

— **Az igazságügyminiszter a mezei munkásokért** Plösz Sándor igazságügyminiszter körrendeletet intézett a városokhoz és az összes bíróságokhoz, melyben elrendeli, hogy a kihágásokért és kisebb büntettekért elítélt gazdák és mezei munkások csakis a mezei munka szünetelése idején kényszeríthetők büntetésük kitöltésére. A miniszter ezt intézkedésében az a humánus elv vezet, hogy egyes családok a mezei munka idejére ne foszthatassanak meg kenyérkeresetüktől.

— **Kiskoru tolvajbando.** A budapesti rendőrség csak néhány nappal ezelőtt fedezett fel egy gyermek-bandát, mely hónapokon keresztül működött a nélkül, hogy a rendőrség figyelmét magára vonta volna. Valószínűleg ennek a bandának a tagja az a három gyermek, a kik most a rendőrség börtönében ennélnednek bűneik felett. Rendőrségünk ügyességére vall az eset kinyomozása, a tettesek elfogatása, a kik egy kis nyári munkára rándultak városunkba. Borostyán Sándor reáliskolai tanár panaszt tett a rendőrségnek, mert órája eltűnt. A hiányos nyomozási adatok dacára a rendőrség egyik ügybuzgó tagja, Szil József rendőr a vasuti állomásnál lévén szolgálatban figyelemmel kísérte az utazó közönséget s tegnap a budapesti vonatindítás előtt három gyerkőcöt látott suttogni. Szemmel kísérte a fiukat s nem eredménytelenül. A rendőri örködés látára ugyanis a gyanus alakok az állomás félre-eső helyén kerestek menedéket s a mint később kiderült néhány órától szabadultak meg e helyen. Szeilt nem habozott tovább, igazolásra szállította a három delikvenst, majd le is tartóztatta Gottlieb Mártont és Karpinszky Ferencet, a harmadik meglepett. Simon alkaptány vette kezébe most már az ügyet s a harmadik tettes kézrekerítésén fáradozott. A délután 6 órakor induló vonattal Budapest felé ment s már Kápolnás-Nyéken elérte célját, a harmadik tettest is elfogta Horváth Ernő személyében. A valamásokról megállapított a tényállás, a mit a következőkben foglalunk össze. Gottlieb Márton (12 éves), Horváth Ernő (15 éves) és Karpinszky Ferenc (18 éves) budapesti suhanok városunkba jöttek tegnap délelőtt elkezdtek munkájukat. — A tolvaj mindenütt a monoklis Gottlieb volt. Először a Vörösmarty-téren levő Say-házba ment, itt Belegrai házmaster lakásáról egy női arany órával távozott. Aztán Borostyán tanárt kereste fel, onnan egy órást és láncot lopott el.

Innen a Horváth István-utcába ment s Pajor Horváth Györgytől egy órát lopott. Ekkor Mayer Károlyné Apáca-utcai lakását kereste fel s nem eredménytelül, mert a haszon itt is egy óra volt. Megelégedtek a fejrővári működést, utazni akartak, de biz pörül jártak. A bíróság intézi el a suhanckó lopási ügyét.

— **A Vizteleki-ügy.** Lapunk legutóbbi számban teljes egészében közöltük azt a nyilatkozatot, melyben dr. *Vizteleki* Frigyes járásorvos „rágalom“-nak nyilvánította *Szűls* Artur vármegyei főjegyző ama hivatalos jelentését, hogy a vizsgálat alatt álló orvos őt meg akarta vesztegetni. E nyilatkozat után *Huszár* Ágoston alispán összehívta tegnap a vármegyei tisztikart s felkérte *Szűls* főjegyzőt, hogy hivatalos jelentését a tisztikar előtt ismételje. Ez megtörténvén, a főjegyző kijelentését olyannak találta, mely a való tényállásnak megfelel s így a rágalmazás vádját a főjegyzőt nem sértheti. Miként már jelezük, erre Viztelekinek csak egy kötelessége van: lemondani s távozni a városból.

— **Anna-bál.** A „bodajki önkéntes tüzoltóegylet“ javára folyó hó 27-én a fürdőházi „Rózsalak“ termében Anna-bált rendez. Beléptidij személyenként 1 korona 20 fillér. Kezdeté 7 órakor.

— **Szerencsétlen esés** Skrobák János 69 éves öreghegyi lakos a napokban, dacára hajlott korának arra vállalkozott, hogy a szőlőjében levő meggyfát maga fogja megszürelteni. Skrobák János azonban alighanem életével fogja megfizetni vállalkozását, mert alig hogy a fára ment, annak egyik gyenge ága testsulya alatt letörött és a szerencsétlen öreg a fáról lebukva a szőlőlőkarok közé esett. Skrobák külső és belső sérüléseket szenvedett. A mentők a Szent-György kózkórházba szállították.

— **Eljegyzés.** Árvay Imre pusztá-fenyő Máv. tisztviselő eljegyezte Csikász Márta kisasszonyt Veszprémből.

— **A mindenható képzelődés.** Hogy nemcsak az intelligencia magas fokán álló emberek sajátossága a fantázia élénk működése, élesen bizonyítja az alábbi história Egy tisztiszolga naplójára akadunk e minap, melyet gazdája elvesztett s most bizonyára erősen keres. A tisztiszolga nemcsak azért válik ki a közönséges „privátdíner“-ek osztályából, mert naplót vezet, de azért is, mivel naplójában egy példátlan erővel dolgozó fantázia tanujelét mutatta be. Furcsa dolog egy tisztiszolga naplójáról írni, de ez a kacagató kis írka-fírka megérdemli a fáradságot. Az érdekes leletben többek közt ilyenféle feljegyzések vannak: „Cseresznyés Teréz szakácsné az őrnagy urnál, Virág Zsófi a százados urnál, Márton Anna az alezredes urnál, Kemény Juliska a századparancsnok urnál van, de elsején máshova megy.“

A naplónak egy másik lapján a következőképen rajzolja meg a napló írója jövője élete folyását:

Költsei István közlegény.
Költsei István tizedes.
Költsei István káplár.
Költsei István őrmester.
Költsei István hadnagy.
Költsei István főhadnagy.
Költsei István báró százados.
Költsei István gróf őrnagy.
Költsei István gróf ezredes.
Költsei István gróf vezérőrnagy.
Költsei István herceg ő fensége altábornagy.
Ő felsége I. Költsei István király.

A ki még ezek után sem szeretné látni az ambiciózus tiszt szolgát, az csakugyan nem tudja mérlegelni a fantáziai csodás produktumait

— **A Kajtár vizlecsapoló társaság** tegnap *Czirák* Antal gróf elnöklété mellett ülést tartott, melyen a velencei halász-társasággal a bukógát ügyében leendő egyezkedésre bizottságot küldött ki.

— **Tolvaj cigányok.** *Horu* Mihály iztméri lakos a napokban a Csurgóhoz tartozó Tatárhegy alatt homokot szedett s munkája közben mándliját levette. A munkában elfoglalt embert egyszer csak egy sereg cigány vette körül, s míg ezek a figyelmét elterelték, az alatt a morék egyike a levettet mándlit kizsebelte s a szegény munkás 96 fillér készpénzt ellopva. A károsult feljelentése folytán az egész tolvaj bandát — a Stankó-familia iztmérről — a moóri kir. járás-bíróság hűvösére internálták.

— **Kossuth ünnepély Mohán.** A bodajki választó kerület függetlenségi és 48-as pártja ez évi szeptember hó 20-ik napján, vasárnap délután 2 órakor Mohán, a vasuti állomás mellett elterülő sík mezőségen fogja megtartani Kossuth-ünnepélyét. Az ünnepélyt megelőzőleg hálaadó isteni tisztelet tartatik a kereszti ev. reform. templomban, melyet, valamint az ünnepi beszédet is a párt elnöke: Babay Kálmán keresztesi ev. ref. lelkész fogja tartani. Megjégtek lejuvetelüket: dr. Lengyel Zoltán, dr. Varságh Zoltán, dr. Horváth Gyula és Bakó József országos képviselők, mint a párt küldöttei, kiknek mindegyike egy-egy hazafias beszéddel, illetve szavallattal szerepel a műsoron. Ezen túl tervezetik egy igazi hamisítatlan népiünnepély három banda cigány-zenekar közreműködése mellett, a melyen tánc-verseny, lepényevés, póznamászás, versenyfutás, díjbirkózás stb. szerepelnek, melyre a versenydíjak egy része már is felajánlottatott buzgó párttagok és hazafiak által. A rétségen ponyvasátrák lesznek felállítva a felszolgálándó ételek és italok kimérési helyeül; a legifjabb nemzedék szórakoztatásáról pedig néhány sziliss és márcos sátor gondoskodik.

— **Jóindulatu figyelmeztetés.** Díj nélkül közöljük a következő érdekes apróhírdetést:

Három légly.

Egy ur a napokban három tégelyt lopott el fűszerkereskedéséből. Tévélesek elkerülése végett figyelmeztetem az illetőt, nehogy megegye, a mit ellopott, mert az nem huskivonat, hanem léglycsiriz. Ha pedig meette, gyorsan igyék rája mésvizet, nehogy belehaljon.

Tisztelettel *Tóth Pál*.

Aztán mondja még valaki, hogy nincsenek önzetlen emberek a világon.

— **Pályázat gyakornok-jelölt állásra** A m. kir. posta-távírdá távbeszélőnél betöltendő 108 gyakornok-jelölti állásra a postaigazgatóság pályázatot hirdet. Ezen állásokra az 1883. évi I. törvénycikk 14. §-a értelmében pályázhatnak, a kik közé iskolát vagy ezzel egyenrangú más tanintézetet érettségi vizsgával sikeresen elvégeztek, 18-ik életévüket betöltötték és magyar állampolgárok. Ezen feltételeken kívül a pályázók községi erkölcsi bizonyítványval feddhetlen előéletüket, közhatósági orvosi bizonyítványval pedig ép és egészséges, a posta- és távirdaszolgáltatásra alkalmas voltukat igazolni tartoznak. Továbbá azok, kik a középiskolát az 1901. 902. tanévet megelőzőleg végezték, kötelesek hiteles módon azt is kimutatni, hogy azóta hol voltak alkalmazva, illetve mivel foglalatostkodtak. A pályázat alá bocsátott állásokat a kerületi posta- és távirdaigazgatóságok fogják betölteni számszerint minden igazgatóság tizenkettőt.

Pete Gyula fényképezeti műtermébe egy tanuló felvétetik.

Elsőrangú, régi jó hírnevű tűz- és életbiztosító intézetnél azonnal alkalmazást nyerhetnek ügyes üzletszerző és szervező tisztviselők. — Jelentkezni lehet személyesen és levélileg Egedy Sándornál Székesfejervárott, Sas-utca II. szám alatt.

Egy-két középiskolai tanuló a jövő iskolai évre egy román kath. hivatalnok családnál teljes ellátásra elfogadtatja.

IRODALOM.

A „*Sursum Corda*“ befejezése. *Kersch* Ferenc pompás kántorkönyvének megjelent az utolsó füzeté. A szerző most utolsó csatol munkájához, melyben beszámol arról, hogy miképpen végezte el a pécsi III. kongresszuson nyert megbízatását. Igyekeztett az egyházi ének khoralszerű jellegét mindig szem előtt tartani és ezáltal ezernyi nép-énekeinkből igazi egyházi zenét fejleszteni. Vét az a kántor az egyház rendelkezései ellen, aki hangjával tetszelegvén, triviálissá teszi a vallásos zenét, pedig ezt igen sokan megteszik. Szól azután a szerző az orgona és a karok közötti helyes munkaarányról és ezzel kapcsolatban szakszerűen ismerteti az orgona összes regisztereit és azoknak művészi helyes használatát. A befejező füzet méltó elődeihez és számos impozáns felépített egyházi dallamot közöl, melyek, hisszük nagyban fognak hozzájárulni a kitűzött cél megvilágításához.

Szent Antal Toulonban és a szegények könyvere. Ez a címe egy szép könyvnek, melynek harmadfélszáz oldalára minden tört csupa szeretettel írt meg *Buday* Aladár. Szemtanuk és saját tapasztalatai nyomán elbeszéli benne, miképp keletkezett tizenkét esztendővel ezelőt a „*szegények könyvere*“ című ajtatósság Toulonban és miképpen terjedt az el az egész keresztény világban, de kivált hamar és intenzíve a mi hazánkban, de érdekes, épületes könyvből most újabb kiadás vált szükségessé, melyet a keszeszói hat képpel tett díszesebbé és vonzóbbá. Megvan ennek a magasztos feladata: Noha országszerte már nagyon ismerik szent Antalt és az ő kenyerét, mégse mindenütt! Van még sok-sok szegény, a ki nem evett az ő kenyeréből. Van még sok-sok hívó, a ki nem tudja, hogy bajában páduai szent Antalhoz fordulhat segedelemért. Hogy ilyen ember sehol se legyen, hogy oly szegény se legyen: ez feladata *Buday* könyvének! A díszes kiállítású, vászonkötésű könyvet két koronáért lehet megvenni minden könyvkereskedésben vagy postán bérmentve meghoztatni a szerzőtől, kinek címe: Budapest, VIII., Szentkirály-utca 28b. Olvasóinknak azzal a kérrsel ajánljuk ezt a kedves könyvet, hogy maguknak is meghozassák, másoknak is ajánlják.

Iskolai Értesítők.

(Folytatás.)

G. Iparostanonciskola.

Az iskola városi, de állami segélyben is részesül. Hogy mennyiben városi és mennyiben államilag segélyezett, arra nézve nem ad felvilágosítást az Értesítő, a melyet különben nagy szakértelemmel szerkesztett meg *Paisch* Ráfael h. igazgató. Az értesítő *Mészáros* Gyulának „Az iparoktatás egyik baja“ címmel kitűnően megírt értekezése nyitja meg. Ha terünk engedné, egész terjedelmében leközölnök, így csak a főbb gondolatokra utalunk s magát az értekezést ajánljuk mindenkinek, ki iparunk emelése s iparosaink intelligens volta iránt érdeklődik, elővasásra s megszívlelésre.

Az ipariskolai képzés feladatának megoldásában nagy, igen nagy hátrány az, — mondja az értekező — hogy az iparos pályára ritkán lép oly ifjú, a ki az elemi iskolán kívül még valami más iskolába is járt volna, de sajnos, annál tömegesebb azoknak a száma, a kik csak felületesen és hiányosan sajátították el az elemi ismereteket, sőt egy jó rész sem olvasni, sem írni nem tud, a számtan elemi előtte ismeretlen fogalmak. Ily módon, ezek az előkészítő és nem egyszer az első osztályba vétetvén föl, az ipariskolák csak névleg ipariskolák, valójában pedig az elemi iskolák első osztályaiá degradálódtak. Ezt a kényrszerűség alkotta így meg. *Hiscen* az ipariskolai tanulók 35%-a alig járt elemi iskolába.

Vannak olyanok, a kik végeztek ugyan kisebb-nagyobb eredménnyel népiszkolát, de ezt elhagyva, sokszor évek mulva lépnek az ipariszkolába, a mely idő alatt eddigi ismereteik nagyrészen a feledékenység tengerébe merültek, elannyira, hogy a felvételénél sem írni sem olvasni nem tudnak. Ez országos baj s bátran elmondhatjuk, hogy az ilyen tanoncok sem az iparos osztály diszere nem lesznek, sem az ipar felvirágoztatásában hatásosan közre nem működhetnek, sőt ezek huzok, a kik épen azért, mert minden előképzettség nélkül fognak ipari foglalkozásukhoz, nagyobb részben szánandó viszonyok között tengetik életüket. E betegségnek egyik hathatós orvosszere volna az, ha csak a teljes népiszkolát végzett növendékeket vennék fel tanoncoknak s ha a segédek minőségét az inasiskolai eredménytől és a mulasztások számától lennék függővé. Az értekező Németországra, Belgiumra hivatkozik, társadalmi mozgalmat sürget s különösen appellál a vagyonos és intelligens osztályra, melyre e tekintetben igen szép feladat vár, mert a míg egy részről pártoló székkel előmozdítja a tisztas hazai versenyt, másrészt mindig többit-többit von be az ipar melletti köze, belátván, hogy Magyarország jövője egyértelmű az ipar jövőjével. Szüntessük meg tehát a bajt — szól az értekező — mert ha a tanulók csekély előkészülete, a segédek hiányos iskolaismerete miatt gyengül, népszerűen pusztul a tisztas iparososztály, megérzi ezt az egész társadalom, mert társadalmunknak az iparososztály oly lényeges alkotó elemét képezi, hogy nélküle nem lehet egész és egészséges a társadalom élete.

Az igazgatói jelentés a tanévi beírásokról szólván megemlékezik arról az igazán szomorú jelenségről, hogy a míg az egyes műhelyekben lévő tanoncok évről-évre a rendes időben jelentkeznek a felvételre, addig némely iparosmester — eléggé meg nem róható könnyelműségével — bevárja a vendörkapitányi hivatalnak a beírást sürgető beavatkozását csak azért, hogy addig is tanoncát a tanítás ideje alatt is kihasználhassa. — A tanítótestületben az év folyamán változás történt, a mennyiben Nyéki Jenő és Vida Dezső ipariszkolai tanítók helyét Mészáros Gyula és Geiszt József foglalták el. Pótolhatatlan veszteségnek mondja az Ertesítő Göbel János György igazgató távozását, a kinek ismereteit, tapasztalatait, higgadt megfontolását, tapintatosságát, hivatalos buzgalmát, pontosságát, munkabírást s mindezek fölött tekintélyét pótolni nagy feladat volt. — A fegyelem fenntartásánál semmi nehézség nem merült föl; legfeljebb a kimerülés hozható föl, mint fegyelem zavaró tény, a mennyiben egyik-másik tanuló a nehéz munkától kimerülve az iskolában jótékony álmomba merült. Egyébként a tanítótestület — nagyon helyesen s dicsegetreméltóan — kimondta, hogy jövőre a tanoncok utcai viselkedését is figyelemmel kíséri s az utcai helytelenségért vagy ott elkövetett kihágásért a tanoncot az iskolában felállításra vonja. — A hitoktatást és vallásügyet illetőleg kiemeli az Ertesítő, hogy a tanítótestület kötelességéhez hiven mindig figyelmeztette és buzdította a növendékeket, hogy vallásuk szerint az istentiszteleteken résztvegyenek. A kath. vallású tanoncok, a kiket 6 hitoktató oktatott, március 22-én elvégezték a szent gyónást és áldozást s megünnepelték a pápa megkoronázásának 25-dik évfordulati napját is, a mikor ünnepélyes szentmisét és szentbeszédet hallgattak. — Az iskolalátogatásra kijelölt 18 ipariszkolai bizottsági tag közül csak 3 látogatott az iskolánál: Kovács István, Fizi Márton és Maron József. — Nem épen megnyugtató jelenség az sem, hogy a beírt tanulók közül csak 181 fizette meg a tandíját, míg a többi 307 tanuló 1212 koronával hátralékban maradt. — Alapítványok és adományok után 188 koronát kaptak a legszorgalmasabb növendékek. — A tanítói könyvtárba (tanonckönyvtár ugy látszik nincs) 94 kor. fordítottak, egyébb beszerzésekre 234 korona. — Az iskolai takarékpénztárba 68 tanuló betett 102 kor. 57 fillért. — Az iparossegédek továbbképző szakrajztanfolyamát 28 segéd látogatta. Rajzaikból (370) a husvéti ünnepek alatt kiállítás rendeztetett, melyet számos iparossegéd meglelt, az iparosmesterek azonban kevés érdeklődést tanúsítottak. Megnézték a kiállítást többek között br. Piáth Pál főispán és Havranek József polgármester is. — A múlt év aug.

20-án az iparostanoncok iparági munkáiból rendezett kiállítást az iparostestület, kimondván nagyon helyesen és bölcsen azt, hogy a mely felszabadulandó tanonc a kiállításra tárgyat nem készít, azt kiküldöttjével külön fogja megvizsgálni iparban tett haladását és képességét illetőleg. A kiállítás 129 tanonc vett részt, a kik közül a legjobbak összesen 340 korona jutalomban részesültek.

A tanítótestület 15 tagból állott. A beírtott tanulók száma 486. Római kath. volt köztük 395, helv. hitv. 63, zsidó 21, ág. ev. 5, gör. kel. 2; helybeli 264, vidéki 222; viseletre jó volt 258, szabályszerű 148, kevésbé szabályszerű 21, rossz 1; előmenetelre nézve jeles volt 47, jó 110, elégséges 168, elégtelen 103, osztályozatlan maradt 58. A mulasztott órák összege 7152, melyekből 963 igazolatlán. A tanulók közül legtöbben voltak a lakatosok (62), cipészek (57), csizmadia (35) és kőművesek (42). Húsznál többen voltak a szabók (32), asztalosok (30) és fodrászok (23).

Hirdetmény.

Az Osztrák-magyar banknak helyben újonnan felállított fiókjának 1902. évi július hó 21-én fog a Szarka-utca 2. sz. ház első emeletén levő helyiségekben megnyitvatni. Az irodai órák egyelőre reggeli 8 órától délutáni 2 óráig állapítottak meg.

A fiókintézet üzletköre kiterjed:

- a) bankképes váltók, értékpapírok és szelvények leszámítására,
- b) váltók, értékpapírok és szelvények bizományi beszedésére,
- c) váltóelfogadványok bizományi beszedésére (az elfogadott első váltó átvétele stb.),

d) a giro-forgalomra,
e) bankutalványok kiállítására a két főintézetre és valamennyi bankfiók-intézetre.

f) kölcsönképes értékpapírokra való kölcsönzésre,

g) egy évnél nem régebben lejárt szelvények kifizetésére,

h) mindennemű értékpapírokhoz tartozó szelvényivek bizományi beszerzésére, a mennyiben a szelvényivek át: étele valamely bankintézet helyén eszközölhető,
i) az elővételi jog bizományi gyakorlására és értékpapírokra teljesítendő befizetésekre, valamint konvertálandó kötvények kicserélésének eszközzésére,

k) értékpapírok és érmék bizományi vételére és eladására,

l) külföldi helyekre szóló checkek és utalványok bizományi beszerzésére,

m) letétek átvételére a bécsi vagy budapesti főintézethez való beküldés céljából,

n) aranyrudak, valamint aranyföveny és aranypor, továbbá külföldi és kereskedelmi arany-érmék beváltására meghatározott áron,

o) bankjegyeknek és a koronaérték érméinek beváltására.

Az Osztrák-magyar bankkal való üzleti közlekedésre megállapított kimerítő határozmányok a fiókintézet által kívánatra díjmentesen szolgáltatnak ki

Székesfejérvár, 1902. július 16-án.

OSZTRÁK-MAGYAR BANK
Székesfejérvári fiókintézet.

SZALAY GYULA

* * * műorgona építő intézete * * *

ALAPITTATOTT 1879. SZÉKESFEHÉRVÁROTT, ALAPITTATOTT 1879.
* * LÖVÖLDE-UTCA. * *

Elfogad megrendelést a legújabb rendszerű templom- és hangversenyorgonák elkészítésére hat évi jótálás mellett. Raktáron tart kisebb és közép nagyságu új és átalakított templomorgonákat. Zongorák, pianinok és harmoniumokat. Orgonák évi kezelését és gondozását mersékelt áron eszközli az ország bármely részében.
Költségetét ingyen és bérmentve küld.

Másolat.

A sárbogárdi róm. kath. plebánia-hivataltól.

BIZONYÍTVÁNY.

Alulírott ezenel bizonyítom, hogy Szalay Gyula székesfehérvári műorgona-építő úr a sárbogárdi róm. kath. plebánia-templom számára 1902. április 27-én egy góth-stylbe épült 10 szoló és 5 mellékváltozattal bíró orgonát épített.

Az orgona kúp-rendszerre épült, külső alakja a góth-stylnek megfelel, hangja hatalmas, mert a 10 változatban 7 változat 8 és 16 lábás, a változatok szólama karakteristikus, a legfinomabb pianissimótól a legegyszerűbb ujj nyomással játék közben a menydörgésszerű crescendóg fokozható és viszont a legcsendesebb pianissimoig mérsekélhető. A munka kiállítása szolid, szakértők véleménye szerint túlságosan munkás és tartósságra van számítva; hírneves külföldi cégek ezer forinttal többlet kérnek egy ilyen kivitelű és ennyi változattal bíró orgonáért; miért is a fentnevezett orgona-építő úrnak meglegegedesemmel egy részt a magam, mint hitközösem részéről nyilvánítani, másrészt pedig őt, mint már szakmájában teljesen otthonos magyar műiparost mindenkinek teljes lelkiismerettel ajánlom.

Kelt Sárbogárdon, 1902. június 19-én.

Fodor Ferenc,
plebánus.